

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

Ülle Madise
Õiguskantsleri Kantselei
info@oiguskantsler.ee

Teie 17.06.2024 nr 7-
4/240685/2403635

Meie 01.07.2024 nr 1.2-5/13-2

Vastus Teie pöördumisele

Austatud õiguskantsler

Täname Teid Politsei- ja Piirivalveametile (PPA) esitatud soovitusel eest digitaalsete isikutunnistuste väljastamise osas. Selleks, et saaksime kujundada parima ja kehtiva õigusega kooskõlas oleva praktika, on meil tekkinud täiendavaid küsimusi, millele vastamisel palume Teie abi.

Isikut tõendavate dokumentide seadus (ITDS) § 201 sätestab digitaalse isikutunnistuse mõiste ja väljaandmise aluse. Sama seaduse § 204 lg 1 sätestab, et mobiil-ID vormis digitaalne isikutunnistus on digitaalne isikutunnistus, mille digitaalset tuvastamist võimaldab sertifikaat ja digitaalset allkirjastamist võimaldab sertifikaat on seotud mobiiltelefoni SIM-kaardiga või eSIM-kaardiga. Mõlemal juhul on tegemist digitaalse isikutunnistusega ning ainus olemuslik erinevus seisneb dokumendi formaadis ja selles, millises seadmes dokumenti kasutatakse.

Kuigi ITDS kohaselt on nii kaardi vormis digitaalse isikutunnistuse kui mobiil-ID vormis digitaalse isikutunnistuse väljaandjaks PPA, ei väljastata mobiil-ID vormis digitaalseid isikutunnistusi samuti teenindusbüroodes. ITDS § 204 lg 41 sätestab, et mobiil-ID vormis digitaalne isikutunnistus kaotab kehtivuse, kui isikul ei ole mobiilioperaatoriga kehtivat mobiil-ID vormis digitaalse isikutunnistuse kasutamise lepingut. Sellest tulenevalt on mobiil-ID vormis digitaalse isikutunnistuse taotlemise ja kasutamise eelduseks kehtiv mobiilioperaatoriga sõlmitud leping ning seda väljastatakse üksnes mobiilioperaatori vahendusel. Lisaks, sätestab mobiil-ID vormis digitaalse isikutunnistuse puhul mobiilioperaator omapoolse kuutasu ning näiteks välismaal mobiil-ID vormis digitaalse isikutunnistuse kasutamise puhul rakendub kasutajale täiendav paketi põhine välisriigist Eestisse SMS-sõnumi saatmise hind ühe mobiil-ID vormis digitaalse isikutunnistusega tehtava toimingu kohta. Seega, kuigi tegemist on ITDS alusel välja antava isikutõendava dokumendiga, mille väljaandjaks on PPA, rakendub sellele mobiilioperaatori poolt kehtestatud teenustasu ning ainuke võimalus mobiil-ID saamiseks on mobiilioperaatori juures.

Eeltoodust tulenevalt palume õiguskantsleri hinnangut, millises osas erineb kaardi vormis digitaalse isikutunnistuse väljastamise protsess ja Selveris võetav teenustasu mobiil-ID vormis

digitaalse isikutunnistuse väljastamise protsessist ja selle kasutamise puhul mobiilioperaatori poolt võetavast teenustasust? Millistel juhtudel on ITDS alusel väljaantava dokumendi väljastamine üksnes välise teenuseosutaja kaudu täiendava teenustasu eest lubatud ja õigustatud?

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liis Valk
politseimajor
arendusosakond, identiteedi ja staatuste büroo
büroo juht

Marit Abram, marit.abram@politsei.ee